

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI GOSPODARKI
I ROZWOJU**
(NR 63)
z dnia 5 marca 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Gospodarki i Rozwoju (nr 63)

5 marca 2025 r.

Komisja Gospodarki i Rozwoju, obradująca pod przewodnictwem posła **Waldemara Sługockiego (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

- rządowy dokument „Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku wraz z Raportem o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku” (druk nr 967);
- sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2023 roku.

W posiedzeniu udział wzięli: **Agnieszka Olszewska** prezes Urzędu Zamówień Publicznych wraz ze współpracownikami oraz **Daniel Mańkowski** wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Katarzyna Gadecka** i **Ziemowit Uździcki** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Waldemar Sługocki (KO):

Dzień dobry. Jeśli państwo pozwolą, rozpoczniemy nasze dzisiejsze posiedzenie Komisji Gospodarki i Rozwoju.

Chciałbym wszystkich państwa bardzo serdecznie powitać – panie i panów posłów, prezydium Komisji, a przede wszystkim chciałbym powitać naszych gości. Serdecznie witam panią Agnieszkę Olszewską, prezes Urzędu Zamówień Publicznych wraz ze współpracownikami – pani prezes, witam bardzo serdecznie na posiedzeniu naszej Komisji w dniu dzisiejszym. Oczywiście chciałbym także przywitać pozostałych gości, mianowicie pana Daniela Mańkowskiego, wiceprezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wraz ze współpracownikami – witam panie prezesie, bardzo nam miło, że są państwo dzisiaj z nami.

Chciałbym zaprezentować porządek obrad dzisiejszego posiedzenia. Jak panie i panowie posłowie wiedzą, został państwu przesłany – w punkcie pierwszym rozpatrzymy rządowy dokument pod tytułem „Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku wraz z Raportem o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku”. Jest to druk nr 967. W punkcie drugim rozpatrzymy sprawozdanie prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2023 roku. Czy ktoś z pań czy też panów posłów chciałby wnieść jakieś uwagi do porządku obrad? Nie widzę, zatem przejdziemy do realizacji dzisiejszego porządku dziennego.

Jednocześnie chciałbym poinformować panie i panów posłów, że marszałek Sejmu po zasięgnięciu opinii prezydium Sejmu w dniu 21 stycznia br. skierował „Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku wraz z Raportem o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2023 roku”, jak wspominałem – druk nr 967, do Komisji Gospodarki i Rozwoju w celu rozpatrzenia. Do prezentowania stanowiska rządu w pracach parlamentarnych upoważniony jest prezes Rady Ministrów, a w jego imieniu raport przedstawi wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pan Daniel Mańkowski.

Panie prezesie, poproszę teraz pana o przedstawienie raportu. Bardzo proszę.

Daniel Mańkowski wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

Bardzo dziękuję.

Szanowny panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem monitorującym pomoc publiczną w Polsce. Monitorowanie pomocy publicznej obejmuje gromadzenie, przetwarzanie

i przekazywanie informacji o udzielonej pomocy publicznej, w szczególności o jej rodzajach, formach i wielkości.

Rola prezesa Urzędu w zakresie pomocy publicznej, poza wspomnianym powyżej monitorowaniem, polega na zapewnieniu zgodności projektów tej pomocy z odpowiednimi przepisami unijnymi, wynikającymi z przepisów TFUE oraz regulacji wydanych przede wszystkim przez Komisję Europejską, która jest organem odpowiedzialnym za kontrolę pomocy publicznej.

Jednym z obowiązków prezesa Urzędu jest przygotowanie w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych i przedstawienie Radzie Ministrów sprawozdania zawierającego wyniki monitorowania pomocy publicznej w danym roku. Dodatkowo prezes Urzędu sporządza również raport o pomocy de minimis, o którym pan przewodniczący był uprzejmy wspomnieć. Prezentowany dzisiaj raport stanowi wypełnienie tego obowiązku i zawiera wyniki monitorowania pomocy publicznej udzielonej w Polsce w 2023 roku. Raport został przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 23 grudnia 2024 roku.

Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, pomoc publiczna to pomoc udzielana przez państwo członkowskie lub ze źródeł państwowych, w jakiegokolwiek formie, która grozi zakłóceniem konkurencji przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji niektórych towarów, w zakresie, w jakim wpływa ona negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi.

Pomoc publiczna udzielana jest w różnych formach. Najczęściej są to dotacje, pożyczki, gwarancje bądź odroczenia. Komisja Europejska wyraźnie wskazuje na konieczność zapewnienia zgodności udzielanego wsparcia ze środków unijnych z obowiązującymi przepisami prawa, w tym o pomocy publicznej. Zapewnienie takiej zgodności w praktyce wymaga przygotowania odpowiednich programów pomocowych, w ramach których będzie udzielane wsparcie finansowane lub współfinansowane z funduszy unijnych.

Drugim rodzajem pomocy jest pomoc de minimis. Zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013, które obowiązywało do 31 grudnia 2023 roku, pomoc, której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekraczała 200 tys. euro lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów, określana jest jako pomoc de minimis. Zakłada się, że nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i nie zakłada bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji, i dlatego nie podlega ściślejszym reżimom, o których mowa w wyżej przywołanym art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Pozwolą państwo, że krótko przedstawię najważniejsze dane liczbowe z tego raportu. Nadmienię tylko muszę na wstępie, że raport nie zawiera informacji o pomocy udzielonej w sektorze rolnictwa, gdyż za monitorowanie pomocy publicznej udzielanej w rolnictwie odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw rolnictwa, który sporządza własną sprawozdawczość w tym zakresie.

A więc tak, całkowita wartość pomocy publicznej w 2023 roku wyniosła 52,3 mld zł, natomiast pomocy de minimis 10,3 mld zł. Z powyższej kwoty około 6,3 mld zł stanowiła pomoc udzielana w związku z agresją Rosji wobec Ukrainy oraz z sytuacją wywołaną wirusem SARS-CoV-2. Natomiast ok. 10,2 mld zł stanowiła pomoc publiczna w transporcie. W 2023 roku pomocy publicznej udzieliło 505 podmiotów dla ok. 44 tys. przedsiębiorców, natomiast pomocy de minimis – ok. 3,4 tys. podmiotów dla blisko 291 tys. przedsiębiorców. Zdecydowana większość beneficjentów pomocy de minimis to mikro- i małe przedsiębiorstwa, więc tutaj tych podmiotów jest zdecydowanie więcej – jeśli chodzi o liczbę, tej pomocy udzielono zdecydowanie większej grupie podmiotów.

Ze względu na specyfikę sektora transportu, wszelkie szczegółowe analizy udzielonej pomocy publicznej dokonane zostały z wyłączeniem pomocy w tym sektorze, zaś pomoc w transporcie była analizowana oddzielnie. Jest to podejście analogiczne do tego, jakie stosuje Komisja Europejska.

Łączna wartość pomocy publicznej, po wyłączeniu pomocy kryzysowej i pomocy w sektorze transportu, wyniosła 35,7 mld zł. Jeżeli chodzi o podmioty, najwięcej pomocy publicznej w 2023 roku udzieliły: Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA – 6,7 mld zł, była to pomoc na zapewnienie wystarczalności mocy wytwórczych; organy podatkowe – 3,8 mld zł, przede wszystkim była to pomoc w formie ulg w podatku dochodowym w specjalnych strefach ekonomicznych; Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji – 3,3 mld zł, jako pomoc w zakresie usług radiowo-telewizyjnych; a także prezes zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych – 3,3 mld zł, było to przede wszystkim dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.

Najczęściej stosowanymi formami pomocy były, podobnie jak w latach poprzednich, dotacje, refundacje i rekompensaty. Ich wartość wyniosła 29,3 mld zł, co stanowiło 82% ogólnej wartości pomocy.

Pomoc publiczna ze względu na przeznaczenie dzieli się generalnie na horyzontalną, regionalną i sektorową. W 2023 roku najwięcej udzielono pomocy horyzontalnej – w sumie 19,7 mld zł, co stanowiło ok. 55% ogólnej wartości pomocy, z czego: 12,7 mld zł przeznaczono na ochronę środowiska i cele związane z energią; 3,7 mld zł – na zatrudnienie; 2,5 mld zł – na badania, rozwój i innowacje; 365 mln zł na wspieranie kultury; i 302 mln zł – na dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania.

W zakresie pomocy regionalnej, udzielono jej w wysokości 6,1 mld zł, co stanowiło ok. 17% ogólnej wartości pomocy. Była ona niemal w całości przeznaczona na tworzenie i wspieranie nowych inwestycji.

Natomiast pomoc sektorowa, to jest przeznaczona tylko dla określonych sektorów i udzielana zgodnie ze szczególnymi regułami dla tych sektorów, wyniosła 5,3 mld zł, czyli 14,8% ogólnej wartości pomocy. Najwięcej takiej pomocy udzielono w sektorach: telekomunikacyjnym – blisko 2,8 mld zł; górnictwa węgla – blisko 2 mld zł; i kinematografii – 307 mln zł.

Jeżeli chodzi o wielkość beneficjentów pomocy publicznej, to przedsiębiorcy mający status MŚP otrzymali 31% wartości pomocy, to jest 11,1 mld zł. Największymi beneficjentami pomocy publicznej w 2023 roku były spółki: Telewizja Polska SA, która otrzymała 2,7 mld zł; Spółka Restrukturyzacji Kopalń – 1,9 mld zł; Polska Grupa Energetyczna Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA – 1,5 mld zł; oraz PGE Polska Grupa Energetyczna SA – 1,2 mld zł.

Pomoc w sektorze transportu stanowiła ponad 22% ogólnej wartości udzielonej pomocy w 2023 roku. Została ona prawie w całości udzielona spółkom działającym w sektorze transportu lądowego, w formie rekompensaty za realizację usług świadczonych w tzw. ogólnym interesie gospodarczym. Największymi beneficjentami pomocy publicznej w transporcie były spółki: PKP Intercity SA – 2,4 mld zł; Polregio SA – prawie 1 mld zł; i Koleje Mazowieckie sp. z o. o. – 808 mln zł.

Jeżeli chodzi o pomoc kryzysową, w 2023 roku udzielana była również pomoc związana z agresją Rosji na Ukrainę, a także niewielka już pomoc związana z ogólnoświatową sytuacją wywołaną wirusem SARS-CoV-2. W związku z wybuchem wojny na Ukrainie w latach 2022–2023 notyfikowano Komisji Europejskiej 11 programów pomocowych. Wartość tej pomocy wyniosła 6,3 mld złotych. Natomiast wartość pomocy związanej z wirusem SARS-CoV-2 wyniosła już tylko 10,2 mln zł – podczas gdy rok wcześniej wyniosła ona blisko 2 mld zł.

Szanowni państwo, zachęcam do uważnego zapoznania się z tym dość obszernym raportem, gdzie omówione są szczegółowo te kwestie, o których powiedziałem państwu dzisiaj bardzo pobieżnie.

Na koniec chciałbym tylko podzielić się z państwem informacją, że Komisja Europejska bardzo wysoko ceni sobie polski system monitorowania pomocy publicznej. Europejski Trybunał Obrachunkowy w przygotowanym sprawozdaniu specjalnym, w którym badano szereg krajów, bardzo pozytywnie odnosi się do polskiego systemu monitorowania pomocy publicznej. Został on zauważony i doceniony, w tym doceniono działania UOKiK, zarówno w trakcie działań kryzysowych, jak w zakresie procedowania programów monitorowania pomocy publicznej, o czym również można przeczytać w tym dostępnym raporcie. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Waldemar Sługocki (KO):

Bardzo dziękuję, panie prezesie, za tę prezentację i otwieram dyskusję.

Czy ktoś z pań i panów posłów chciałby zadać pytanie, podzielić się swoją refleksją? Bardzo proszę. Jeżeli nie ma, bardzo dziękuję. Przy czym chciałbym powiedzieć państwu, że nasze dzisiejsze spotkanie musi zakończyć się konkluzją o przyjęciu lub odrzuceniu, oczywiście, rozpatrywanego raportu. Jak rozumiem, nikt z państwa nie formułuje zarzutów, zatem rozumiem, że przyjęliśmy pozytywną konkluzję... Generalnie – przyjęliśmy raport. Czy jest sprzeciw do takiego trybu? Nie ma. Dziękuję.

Chciałbym zgłosić posła – posłankę sprawozdawcę i z tego, co wiem, pani Weronika Smarduch zgłosiła się na ochotnika. Pani poseł wyraża akceptację?

Poseł Weronika Smarduch (KO):

Tak, wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Waldemar Sługocki (KO):

Bardzo dziękuję. Czy są inne kandydatury? Czy akceptujemy propozycję pani poseł? Nie widzę. Dziękuję.

Pani poseł, dziękuję bardzo. W imieniu Komisji zaprezentuje pani sprawozdanie Komisji na posiedzeniu Sejmu. Dziękuję za to uprzejmie.

Przejdźmy do realizacji punktu drugiego. Informuję państwa, że marszałek Sejmu przekazał do Komisji Gospodarki i Rozwoju sprawozdanie prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w roku 2023. Przedłożone zostało ono na podstawie art. 469 pkt 20 ustawy z dnia 11 września 2019 roku – Prawo zamówień publicznych.

Jeszcze raz witam panią prezes i poproszę panią prezes o przedstawienie sprawozdania. Bardzo proszę.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych Agnieszka Olszewska:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie i panowie posłowie, bardzo dziękuję za możliwość przedstawienia sprawozdania prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych w 2023 roku.

Dokument ten stanowi kompleksowe opracowanie najważniejszych danych liczbowych, które obrazują rynek zamówień publicznych w danym roku w Polsce, w tym przypadku – rok 2023. W sprawozdaniu są również przedstawione prawne aspekty funkcjonowania systemu zamówień publicznych w Polsce, charakterystyka rynku zamówień publicznych oraz jego funkcjonowanie. W opracowaniu zaraportowane zostały też działania prezesa Urzędu Zamówień Publicznych i operacyjna działalność Urzędu Zamówień Publicznych oraz Krajowej Izby Odwoławczej.

W roku 2023 wartość rynku zamówień publicznych realizowanych z zastosowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, określona w oparciu o dane zawarte w rocznych sprawozdaniach o zamówieniach, wyniosła ok. 279,8 mld zł, co stanowiło 8,2% PKB. Natomiast wartość zamówień udzielonych bez stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, na podstawie wyłączeń z obowiązku jej stosowania, wyniosła ok. 300 mld zł. Dla porównania, w 2022 roku było to ok. 423,5 mld zł, a w 2021 roku – ok. 113,2 mld zł. Dokładne liczby i wartości zamówień udzielonych na podstawie wyłączeń ustawy Prawo zamówień publicznych w odniesieniu do konkretnych wyłączeń przedstawia załącznik nr 4 do sprawozdania.

Niemniej jednak analiza zamówień udzielanych w oparciu o wyłączenia ustawowe wskazała pomniejszenie wartości tych zamówień, z tego wspomnianego poziomu – z 423,5 mld zł, do prawie 300 mld zł. W tej grupie zamówień nadal duży udział miały zamówienia sektorowe – jest to wartość ponad 110 mld zł. Dla porównania, w 2022 roku było to 87 mld zł. Natomiast w mniejszym stopniu – zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, w stosunku do poprzedniego roku jest to spadek – nieco ponad 47 mld zł. W przypadku zamówień udzielanych na podstawie wyłączeń określonych w innych ustawach, generalnie odnotowano spadki. Zamówienia realizowane w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 – w Biuletynie Zamówień Publicznych w 2023 roku opublikowano 188 ogłoszeń informujących o udzieleniu zamówienia, w stosunku do 2022 roku, kiedy było to ponad 1 tys. ogłoszeń. Łączna kwota wartości tych zamówień ogłoszonych w Biuletynie Zamówień Publicznych wyniosła 32 mln zł. Zamówienia dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – w Biuletynie Zamówień Publicznych w 2023 roku opublikowano 6127 ogłoszeń informujących o udzieleniu zamówienia o łącznej wartości 700 mln zł. Dla porównania, w 2022 roku była to kwota ok. 1 mld zł. Natomiast zamówienia udzielone z wykorzystaniem wyłączeń stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych określonych w ustawie o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych – w Biuletynie Zamówień Publicznych w 2023 roku opublikowano 796 ogłoszeń o udzieleniu zamówienia na ok. 374 mln zł. Jest to spadek w stosunku do 2022 roku, w którym była to kwota ok. 1,8 mld zł.

Poniżej progu stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych – tego progu 130 tys. zł, klasycznych zamówień publicznych zamawiający udzielili na wartość ok. 39,7 mld zł. Natomiast powyżej tego progu minimalnego wobec progów unijnych, czyli w tzw. procedurze krajowej, wartość udzielonych zamówień kształtowała się na poziomie ok. 73,6 mld zł – jest to spadek o 1 mld zł w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast w przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, czyli udzielanej w tzw. procedurze unijnej, kwota udzielonych zamówień wyniosła o. 206,2 mld zł – jest to wzrost o 6 mld zł w stosunku do poprzedniego roku. Liczba zamówień udzielonych w 2023 roku z zastosowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych to ok. 157,5 tys. zamówień. W stosunku do poprzedniego roku jest to wzrost, gdyż w 2022 roku było to 143 800 zamówień, natomiast w roku 2021 jeszcze mniej, bo 129 600 zamówień.

W 2023 roku prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych przekazano 31 478 sprawozdań. Z danych zawartych w sprawozdaniach wynika, że ok. 47% zamawiających udzielało zamówień na podstawie procedur określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych. Pozostała część zamawiających udzielała zamówień tylko na podstawie wyłączeń ustawowych.

Zdecydowana większość zamawiających to instytucje publiczne, czyli tzw. zamawiający publiczni – ponad 94% przekazanych sprawozdań, natomiast zamawiający sektorowi złożyli jedynie 2% sprawozdań. W 2023 roku wartość udzielonych zamówień sektorowych wyniosła natomiast ok. 58,332 mld zł – to jest ok. 21% wartości wszystkich zamówień udzielanych na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W poprzednim roku było to ok. 23%, więc jest to bardzo podobny poziom. Największą wartość, bo 5,82 mld zł miało zamówienie sektorowe Polregio SA z Warszawy i dotyczyło zawarcia umowy ramowej na dostawę fabrycznie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi kolejowych...

Przewodniczący poseł Waldemar Śługocki (KO):

Bardzo przepraszam panią prezes...

Prezes UZP Agnieszka Olszewska:

Tak?

Przewodniczący poseł Waldemar Śługocki (KO):

Gdybyśmy mogli ściszyć rozmowy, byłbym bardzo zobowiązany. Dziękuję. Bardzo proszę, pani prezes.

Prezes UZP Agnieszka Olszewska:

Dziękuję. Było to zamówienie na dostawę fabrycznie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi kolejowych przewozów pasażerskich. Sumarycznie największą kwotę zamówień sektorowych zakontraktowano w sektorze usług transportowych i była to kwota 26,728 mld zł.

Jeśli chodzi o tryby, w których udzielano zamówień publicznych, trzeba podkreślić, że co do zasady 90% zamówień publicznych jest udzielane, czy to jest powyżej progu unijnego, czy poniżej tego progu, w trybach konkurencyjnych, a więc tutaj prym wiedzie tryb przetargu nieograniczonego, w mniejszej liczbie – przetargu ograniczonego. Jeśli chodzi o tryby powyżej progu – w procedurach krajowych i unijnych jest podobnie. Jeśli chodzi o procedury podstawowe, poniżej progu unijnego, ok. 12,74% zamówień toczyło się z wykorzystaniem możliwości negocjowania, tzw. dogrywki cenowej. W zamówieniach o wartości mniejszej niż progi unijne, ale podobnie też powyżej progów, wartość zamówień, w przypadku których był zastosowany tryb zamówienia z wolnej ręki, to odpowiednio było 9% i 8% postępowań.

Jeśli chodzi o rodzaje zamówień, czyli udział robót budowlanych, dostaw, usług, to tutaj ten podział jest ustabilizowany, w kontekście – tak, jak patrzylibyśmy na kolejne lata. I tak, w 2023 roku roboty budowlane stanowiły 33%, dostawy – 39%, a usługi – 28% wartości wszystkich udzielanych zamówień.

Jeśli chodzi o ogłoszenia, w Biuletynie Zamówień Publicznych, czyli w publikatorze krajowym, opublikowano 129 808 ogłoszeń o zamówieniach i konkursach oraz 125 670 ogłoszeń o udzieleniu zamówienia, o wyniku postępowania lub wyniku konkursu – jest to spadek w stosunku do liczby ogłoszeń w poprzednim roku. Natomiast w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej polscy zamawiający opublikowali 34 485 ogłoszeń o zamówieniach i konkursach, co stanowiło 12% wszystkich przetargów ogłoszonych na szczeblu unijnym – w stosunku

do 31 511 ogłoszeń w 2022 roku. Opublikowano także 41 378 ogłoszeń o udzieleniu zamówienia oraz wynikach konkursu – w stosunku do 37 664 takich ogłoszeń w 2022 roku.

Z ogłoszeń opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wynika, że prawie 98% zamówień na polskim rynku – w 2022 roku było to też 98% – udzielono przedsiębiorstwom krajowym. Tutaj dane zostały ustalone w oparciu o lokalizację siedzib przedsiębiorstw, nie badano struktury właścicielskiej kapitału przedsiębiorców. 133 kontrakty na realizację zamówień publicznych za granicą przypadły polskim wykonawcom. Najwięcej zamówień przedsiębiorcom z Polski udzielano w Niemczech – 125, w Czechach i Litwie – po 18 zamówień, w Rumunii – 16 zamówień. Uwzględniając wartość, polscy wykonawcy największe środki pozyskali w Rumunii – ok. 474 mln euro, w Bułgarii – prawie 162 mln euro oraz w Hiszpanii – ok. 100 mln euro. W sumie, jak wynika z informacji zawartych w ogłoszeniach o udzieleniu zamówienia, opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, w 2023 roku polskim wykonawcom udzielono za granicą na kwotę ok. 1 mld 47 mln euro.

Natomiast z danych zawartych w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w 2023 roku podmiotom spoza Polski... Przy czym, cały czas zwracam uwagę – kraj jest identyfikowany wyłącznie przez miejsce zamieszkania lub lokalizację siedziby podane w treści ogłoszenia o udzieleniu zamówienia. Tutaj udzielono 976 zamówień, co stanowiło ok. 2,36% postępowań – w roku poprzednim, czyli 2022, było to 2,14%. Natomiast wartość zamówień udzielonych wykonawcom zagranicznym w 2023 roku to ok. 11,6 mld zł, czyli ok. 6% ogólnej wartości zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne – w 2022 roku było to 3,28 mld zł. Najwięcej zamówień pozyskali wykonawcy z Węgier – 320, Niemiec – 235 zamówień, Czech – 83 zamówienia i były to przede wszystkim zamówienia na dostawy. Natomiast zamówień o największej wartości udzielono wykonawcom z Niemiec – ok. 4,5 mld zł, Chin – 1,4 mld zł oraz Hiszpanii – ok. 1 mld zł. Zamówienia te dotyczyły głównie robót budowlanych.

Jeśli chodzi o czas trwania postępowań, przeciętny czas trwania postępowania o wartości mniejszej niż progi unijne wyniósł 40 dni – w stosunku do roku poprzedniego nie uległ zmianie. Postępowania o wartości równej i przekraczającej progi unijne średnio trwały 90 dni, co jest lepszym wynikiem niż w 2022 roku, w którym ten czas wynosił 92 dni.

Jeśli chodzi o konkurencyjność, konkurencyjność postępowań o zamówienie publiczne wyrażająca się liczbą ofert składanych w postępowaniu, mimo szeregu działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do zamawiających i wykonawców, zachęcających do zainteresowania publicznymi kontraktami, podobnie jak we wcześniejszym okresie, w 2023 roku była niska. W zamówieniach o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, średnio składano 2,12 oferty na zamówienia – spadek z poziomu 2,25 oferty na zamówienie w roku 2021, w 2022 roku było to 2,18 oferty na zamówienie. Niewielka poprawa nastąpiła w przypadku zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne, w przypadku których średnia liczba wpływających w postępowaniu ofert wzrosła z 2,43 oferty na zamówienie w roku 2022 do 2,64 oferty w 2023 roku.

Zamawiający w 2023 roku, dokonując wyboru najkorzystniejszej oferty, stosowali kryterium ceny i inne, dodatkowe kryteria. W postępowaniach o wartości mniejszej niż progi unijne było to 77% zamówień – natomiast w roku 2022 było to 80%, czyli tutaj nastąpił spadek. Natomiast w postępowaniach o wartości równej lub przekraczającej progi unijne było to 58% w stosunku do 2022 roku – ten udział się zmniejszył, bo wcześniej było to 61%. Najrzadziej cenę jako jedyne kryterium stosowano w zamówieniach na roboty budowlane w postępowaniach o wartości mniejszej niż progi unijne, gdyż było to w 7% postępowań. Natomiast w postępowaniach o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, dla robót budowlanych było to w 33% zamówień. Podobnie jak w latach ubiegłych, zarówno w postępowaniach o wartości mniejszej, jak i przekraczającej progi unijne, najczęściej stosowanym kryterium pozacenowym było kryterium związane z warunkami gwarancji bądź rękojmi – odpowiednio ok. 43% oraz ok. 35% zamówień.

W 2023 roku wzrosła zarówno liczba zielonych zamówień, jak i zamawiających, którzy zdecydowali się zastosować określone rozwiązania prawne o charakterze środowiskowym w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia. W odniesieniu do ogólnej liczby udzielonych zamówień oraz zamawiających, zielone zamówienia pozostają jednak stosunkowo mało popularne. Najbardziej popularnymi wśród zamawiających rozwiązaniami prawnymi

o charakterze środowiskowym pozostają określenie wymagań związanych z realizacją zamówienia obejmujących aspekty środowiskowe, określenie w opisie przedmiotu zamówienia wymagań środowiskowych oraz środowiskowe kryteria oceny ofert. Z kolei zastosowanie kryterium kosztu, pozwalające na wykorzystanie rachunku kosztu w cyklu życia, było najprawdopodobniej stosowanym instrumentem środowiskowym.

W zdecydowanej większości społecznych zamówień publicznych udzielonych w 2023 roku, zamawiający formułowali wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy – było to 37 584 zamówienia na kwotę ok. 95,5 mld zł.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w roku 2023 przeprowadził 259 kontroli postępowań o zamówienia publiczne – była to liczba mniejsza w stosunku do roku 2022, w którym było to 345 kontroli. Natomiast z przeprowadzonych kontroli, 78 były to kontrole uprzednie, obligatoryjne – czyli te przed zawarciem umowy oraz 181 kontroli doraźnych, które są prowadzone na wnioski uczestników rynku. W 41% kontroli uprzednich, obligatoryjnych, zamówień współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy. W 2023 roku rozpatrzono także 423 wnioski o kontrole.

Zdecydowanie wzrosła w 2023 roku liczba odwołań wpływających do Krajowej Izby Odwoławczej. W 2023 roku wniesiono 3963 odwołania, ponad 400 odwołań więcej niż w roku poprzednim, czego skutkiem było osiągnięcie najwyższego poziomu ogólnego od początku funkcjonowania systemu zamówień publicznych. Pozwolę sobie dodać, że patrząc wprzód w stosunku do przedstawianego przeze mnie sprawozdania za rok 2023, w 2024 roku pobiliśmy ten rekord, gdyż rok 2024 zamknął się liczbą ponad 5 tys. wniesionych odwołań – jest to rok do roku wzrost blisko trzydziestoprocentowy, więc tutaj mamy rzeczywiście wyzwanie stojące przed systemem odwołań zamówień publicznych. Natomiast powracając jeszcze na chwilę do 2023 roku, 47% odwołań rozstrzygnięto merytorycznie, a 53% zakończyło się w sposób formalny, czyli zwrotem, umorzeniem, czy odrzuceniem odwołania.

Wysoka Komisjo, uprzejmie proszę o przyjęcie sprawozdania z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w roku 2023. Dziękuję bardzo za możliwość skrótowego przedstawienia najważniejszych danych. Oczywiście jestem otwarta na dyskusję i wyjaśnienie poszczególnych kwestii tego wymagających.

Przewodniczący poseł Waldemar Sługocki (KO):

Bardzo dziękuję, pani prezes, za prezentację.

Otwieram dyskusję. Czy są pytania? Panie i panowie posłowie, bardzo proszę. Nie widzę, dziękuję. Stwierdzam zatem, że Komisja rozpatrzyła sprawozdanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2023 roku.

Czy są sprawy różne? Nie widzę, dziękuję.

Dziękuję państwu za uwagę. Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia. Dziękuję paniom i panom posłom, dziękuję serdecznie naszym gościom, dziękuję pracownikom sekretariatu naszej Komisji za jak zawsze fantastyczne przygotowanie posiedzenia Komisji. Dziękuję państwu serdecznie.